

ordets sande betydning teatralisk højdepunkt.

Søren Kolstrup vender sig fra begyndelsen imod den dominerende presses stempning af Nakskovbegivenhederne som kommunistisk inspirerede bølleoptøjer. Heller ikke DKP-historikeren Ib Nørlunds udlæggelse af hændelserne som et eksempel på de selvstændige bevægelers opståen inden for arbejderklassen huer forfatteren. I stedet vil han efterspore, »hvordan arbejdsløshed, fald i levestandard og dermed stigende materiel nød førte til politisk radikalisering. De arbejdsløse organiserede sig på eget initiativ – først senere støttedes de af DKP«. Begge myte-punkteringer er i lige grad lykkedes, idet det skal tilføjes, at »de selvstændige bevægelser« her forstås som suveræne, afgørende drivkræfter.

Forfatterens baggrund i gymnasieskolen fornægter sig ikke – bogen er som nævnt pædagogisk, ikke blot i formen. Den er forfattet ud fra et marxistisk historiesyn, hvad der ikke bør skræmme nogen, især ikke da sproget er herlig frit for at være indforstået. Glemmes må ikke billedredaktøren, Peter Heiberg, hvis bidrag af samtidige fotos og satiriske tegninger skærper appetitten under læsningen.

Hans Sode-Madsen

Karoline Jensen: *Jomfru Jensens erindringer*. (Forum, 1976). 278 s.

Blandt de senere års publikationer om arbejdsvilkår for kvinder i huset indtager denne bog en særstilling. Forfatteren lader kun tilfredshed komme til udtryk, og stort set har hendes liv efter læretiden kun været som leder af store køkkener i herskabshjem – den egentlige læretid lå da også på Amalienborg. Det er et snævert miljø; men bogen er en fortræffelig og unik kilde til belysning af husskik og

spisevaner i det allerøverste samfundslag i mellemkrigstiden. Dermed er dens fagmæssige funktion for historikeren slut.

Vagn Dybdahl

Mette Winge: *Dansk Børnelitteratur 1900-1945 – med særligt henblik på børneromanen*. (Gyldendal, 1976). 496 s.

Bl.a. for at fortsætte Inger Simonsens arbejde »Den danske børnebog i det 19. århundrede« har forfatteren skrevet denne disputats. Som baggrund for en solid gennemgang af den danske børneroman i det nævnte tidsrum har bogen to afsnit, der dels behandler »det litterære kredsløb« (forfatterrekruttering, anmeldelser, forbrug m.v.) dels børnebogsproduktionens rødder i skole og ungdomsbevægelser.

Under gennemgangen af romanerne er der foretaget en tredeling af perioden, nemlig 1900-18, 1918-30 og 1930-45 efter forfattergenerationsprincippet. Ud over en præsentation af forfatterne belyses inden for hver periode synet på skole, samfund, familie m.v. (På grund af en mangelfuld indholdsfortegnelse er det noget besværligt at sammenligne periode for periode). Analysen er under de gældende forudsætninger veludført (medtaget er forfattere, der udgav fra ca. 5 romaner).

Den danske børnebog spillede imidlertid kun en begrænset rolle i børnenes litteraturvalg. Mange ville nok på denne baggrund foretrække at læse en fremstilling med udgangspunkt i *forbruget* i stedet for i *dansk produktion*. Mette Winge er selv klar over dette forhold og udtrykker det således: »Ved – at udelade de oversatte bøger har en komparativ synsvinkel ikke kunnet etableres, og vigtige aspekter forflygtiges« (s. 12).

Under gennemgangen af forfatternes syn på dette og hint må man derfor have